

Iskolás leszek!

**Amit tudni érdemes a sikeres iskolakezdéshez.
Ajánlatok szülők számára az otthoni közös gyakorláshoz.**

Az iskolaérettség összetett fogalom, mely magában foglalja a gyermek egész személyiségének fejlettségét.

Testileg, pszichésen és szociálisan is érettnnek kell lennie a zökkenőmentes iskolakezdéshez.

Testi érettség:

Testalkatváltozás, fogváltás megkezdése, jó egészségi állapot.

Idegrendszeri érettség: Koordinált nagy és finommozgások, jó szem-kéz összerendezettség.

Figyelemösszpontosítás képessége, terhelhetőség, vagyis hogy ne legyen fáradékony a gyermek.

Pszichés alkalmasság:

Értelmi fejlettség: Gondolkodás, lényeglátás, ok-okozati összefüggések felismerése, mennyiségfogalom kialakulása, emlékezeti befogadás, felidézési képesség.

Beszédképesség: Érthető beszéd, megfelelő szókincs, jó kifejezőképesség.

Munkaérettség, feladattudat, monotónia tűrés. Képes legyen a játékot a feladattól megkülönböztetni.

Érzelmi, akarat érettség: Képes legyen önmaga irányítására, mozgásigényének aktuális leküzdésére a helyzethez igazodóan.

Érdeklődő, motivált legyen.

Szociális érettség:

Alkalmazkodás, beilleszkedés készsége.

Szabálytudat.
Közösség igénye, kapcsolatkötés képessége.
Felnőtt irányításának elfogadása.
Bizonyos fokú önállóság, életkorának megfelelően.

Szükség esetén kérjük szakember segítségét!

A beszédhibákkal a logopédus foglalkozik.
A részképességek fejletlenségével a fejlesztőpedagógus.
A beilleszkedési, viselkedési problémákkal a pszichológus.

A tanulási zavar tekintetében nagy szerepe van a megelőzésnek, az óvodában preventív céllal zajlanak erre foglalkozások.

Tanulási zavar: Ha egy gyermek normális, átlagos oktatási körülmények között, átlagos pedagógiai módszerek alkalmazásával nem tud megtanulni olvasni, számolni, vagy ha ezeken a területeken iskolai teljesítménye jelentősen elmarad az intelligencia szintje alapján az elvárható teljesítménytől.

Nem a gyermek eszével, szorgalmával van a baj, hanem az alapfunkciók hiányáról van szó (részképességek zavar).

A jelenség **hátterében** lehet pl. **szülés előtti, alatti, utáni** vagy **kisgyermekkor**i betegség, **sérülések, traumák, biokémiai, genetikai eltérések**. Az **ingerszegény környezet** is szerepet játszhat ebben.

Az óvodában az óvodapedagógusok azoknál a gyermekeknél, akiknél elmaradást tapasztalnak, jelzik a problémát, és egy óvodai szűrővizsgálat keretében felmérjük a gyermekeket.

A következő területek fontosságára szeretnénk felhívni a figyelmüket, amik befolyásolhatják a sikeres iskolakezdést:

- **Mozgás:**

Észre kell venni, hogy pl. lépcsőn nem váltott lábbal megy, nem tud hátrafelé haladni, gyakran elesik, lábai összeakadnak, futásnál társaival ütközik, nem tud jól egyensúlyozni.

Az egyensúlyérzék bizonytalansága idegrendszeri éretlenségre utal, tanulási nehézséggel, figyelemkoncentrációs problémával, magatartási zavarral járhat együtt.

Egyensúlygyakorlatok: Állás lábujjon, sarkon, fél lábon, egyensúlyozó járás padon, szőnyeg szélén, lépegetés „doboz” gólyalábbal, hintázás körlap-hintán, kerékpározás, rollerezés, jég-és görkorcsolyázás.

A mozgás, a járás ritmusa adja meg majd az iskolában az olvasás ritmusát. Mozgáskoordinációs problémákra különböző terápiák vannak. De egyszerűen, otthoni keretek között is elősegíthető a fejlődés.

Nagymozgások fejlesztése: Futás, ugrások, ugróiskola, trambulín, akadálypálya, sportok, labdajátékok, célba dobás, (egyben szem-kéz koordináció is), tánc.

- Fontos a pontos **finommozgás**. A jól irányítható kéz előfeltétele az írásnak.

A finommozgások fejlesztése: Válogatás, süteménygyúrás, ujjtorna, tépés, vágás, csipeszezés, nyomdázás, fűzés, varrás, barkácsolás, stb.

- Az írómozgás alapja a **helyes ceruzafogás**. Ha ügyetlen a gyermek keze pl. gombolásnál, vonalvezetésnél, vagy nem szeret rajzolni, görcsösen fogja a ceruzát, túl erős vagy túl gyenge nyomatékkal rajzol, ezekre a jelekre szükséges odafigyelni.

A grafomotorika fejlesztése: Háromszög ceruza használata, rajzolás homokba, nagy felületek színezése, aszfaltra rajzolás, színezés.

- Fontos, hogy az iskolába kerülő gyermek **kialakult kézdominanciával rendelkezzen**.

A laterális dominancia (kezesség) fejlesztése: A domináns kéz erősítése, bemutatkozó kéz, feladatlapok.

- A **szemdominancia** akkor jó, ha a domináns kéz oldalára esik. A keresztezett dominanciájú gyermekek gyakrabban olvasnak fordított sorrendben, betűket, szótagokat cserélnek fel, lassabb lehet náluk a szövegértés és a felidézés.

A dominancia rendezés: keresztezett mozgások, ugrások.

- Az **emlékezet** hiánya nehezíti a tananyag elsajátítását, felidézését, felhasználását.

Ha a gyermek nem szívesen hallgat mesét, a mondókat másnap már nem tudja felidézni, a bevésés hosszú ideig tart, akkor a szövegemlékezet gyengése feltételezhető.

- Ha szegényes a **szókincs**, kevés az aktívan használt szava, szótalálási nehézsége van, sokszor visszakérdez, ismétél, akkor fejleszteni kell a szókincsét.

Az emlékezet és szókincs fejlesztése: mese, bábozás, mondóka, dalok, mozgásos játékok.

- Az írás, olvasás elsajátításához nélkülözhetetlen a **jól működő látás és a hallás**. Az ép érzékszervek fontosak a **megfelelő vizuális és auditív észleléshez**.

A vizuális emlékezet fejlesztése: Mi változott meg? Memória játékok.

Az auditív észlelésen belül fontos a **pontos beszédhang differenciálás**, aminek az írás, helyesírás tanulásánál van jelentősége. Ha a gyermek nem jól különbözteti meg a hangokat, nem is tudja jól leírni azokat.

A **vizuális észlelésen** belül az **azonosság-különbség** észrevétele a betűelemek, a betűk felismerését alapozza meg.

A vizuális észlelés fejlesztése: Formákkal játszani, felismerni azokat, formakirakók, társasjátékok.

- **Az analízáló-szintetizáló képesség** előfeltétele az összeolvasás és az írás tanulásának, hogy a gyermek hangokra ill. betűkre tudja bontani, majd össze tudja rakni a szavakat.

Az analízáló-szintetizáló képesség fejlesztése: Puzzle, kirakók. Szétvágott képek, képeslapok összerakása. Terményekből, termésekből képek ragasztása. HAMA gyöngy kirakók.

- Ha a gyermek **figyelme** könnyen elterelődik, munkatempója kapkodó, akkor a szándékos figyelme, feladattartása nem alakult ki.

Figyelemfejlesztő játékok: Társasjátékok, Logico, játékos feladatlapok, összehasonlítások, sorminták.

- A **testséma** ismeretének a hiánya megnehezíti a világban való tájékozódást. Ha ismerjük a testünket, magabiztosan mozgunk, és biztosan tájékozódunk a térben.

Amikor a gyermek megtanulja a testrészeinek elhelyezkedését, ez a rajzaiban is meg fog jelenni. A végtagok nélküli emberábrázolás, vagy a törzzsel nem megfelelő helyen összekötött végtagok ábrázolása testséma problémára utal.

A testséma fejlesztése: Fürdésnél, öltözésnél és játék babán megmutatni, megnevezni a testrészeket, test körberajzolás csomagolópapíron, kéz- és lábnyom készítése, tükörjátékok, tornázás, ugrálás, egyensúlyozás, sarkon járás, lepedőben vagy pokrócban gurulás, zsákban „futás”, „sílécen”- együtt lépegetés.

- A biztos **téri tájékozódási ismeret** birtokában a gyermek nem keveri, fordítja majd meg a betűket, számokat. Ehhez fontos az **irányok** ismerete, a névutók helyes használata (előtt, mellett, stb.). Az iránykövetés képessége az íráshoz szükséges.

A téri tájékozódás fejlesztése: Terítés, az óvodából hazafelé menet során a bal, jobb irányok gyakorlása, autópálya, karkötő, színes szalag a csuklóra.

- Nemcsak a téri, hanem **a síkbeli tájékozódás is fontos**: Az iskolában, a füzetben, a vonalak között is el kell igazodnia a gyermeknek. A bizonytalanság betű- és szótagcserét, visszafelé olvasást, tükörírást eredményezhet.

A síkbeli tájékozódás fejlesztése: Mozgásos játékok, körjátékok, pontrácsos másolók.

- **Az idői tájékozódás** fontos az események sorrendjének megállapítására. Időbeliséget kifejező fogalmak ismerete (tegnap, ma, holnap, évszakok, napok).

Az idői tájékozódás fejlesztése: Beszélgetés arról, hogy tegnap mit csinált, holnap hová mennek. Következetesen visszakérdezni. Társasjátékok játszása, képek, könyvek nézegetése, beszélgetés róluk.

- **A feladattudat**: Kitartás, monotónia tűrés, kudarc-tűrés, önellenőrzés képessége.

A feladattudat fejlesztése: Társasjátékok, életkorral arányosan részvétel a házimunkában, egyéb saját feladatok, „megbízások” teljesítése.

JAVASOLJUK, HOGY JÁTSSZANAK SOKAT GYERMEKEIKKEL, LEGYENEK KÖZÖS ÉLMÉNYEIK, ÉS MINDEKÖZBEN MARADJANAK KÖVETKEZETESEK A NEVELÉSBEN!